

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 367/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Majerníkom, advokátom, Werferova 1, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 13 C 334/09-309 z 26. septembra 2018 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 421/2018 z 19. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia Napadnuté rozsudky navrhuje zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ako aj trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil sťažovateľovi ako žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1 501,64 eur s príslušenstvom (I. výrok), v prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol (II. výrok), žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania proti sťažovateľovi v celom rozsahu (III. výrok) a sťažovateľovi uložil zaplatiť na účet okresného súdu trovy štátu v sume 285,52 eur (IV. výrok).

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na základe sťažovateľom podaného odvolania potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti, vo výroku o trovách konania strán a o trovách štátu a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti sťažovateľovi v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ, majúci za to, že boli porušené jeho v bode 1 označené práva, podal proti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu vydaným v predmetnom konaní ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) rozsudok okresného súdu, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, trpí viacerými závažnými vadami, a to tak skutkovými, ako aj právnymi,
- b) postupom okresného súdu, a to opakovaním už raz vykonaných dôkazov došlo k hrubému zásahu do rovnosti strán sporu,
- c) krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s otázkami nastolenými v podanom odvolaní, ktoré majú pre rozhodnutie veci podstatný význam,
- d) napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu je neústavný, nezákonný a nedôvodný, jeho odôvodnenie je nedostatočné, a preto je postup krajského súdu možné označiť ako svojvoľný a arbitrárny.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom okresného súdu, ktorým bolo vyhovené žalobe podanej proti sťažovateľovi, a rozsudkom krajského súdu o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie.

6. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

8. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, ktoré sťažovateľ využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu sťažovateľovmu právu

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (obdobne aj právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

9. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde uvádza, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí [čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

11. Ústavný súd bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s vecou uvádza, že nosný dôvod podanej ústavnej sťažnosti (nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku) v zásade zodpovedá dôvodom dovolania (mimoriadneho opravného prostriedku) podľa § 420 písm. f) CSP, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa v tomto rozsahu teda predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

12. Najvyšší súd napríklad už vo svojom rozhodnutí č. k. 6Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017 judikoval: „*Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom,*

právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).“ Skutočnosť, že porušenie práva na spravodlivý proces zodpovedá dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, potvrdil vo svojej rozhodovacej činnosti aj ústavný súd (napr. IV. ÚS 314/2020-15).

13. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ, hoci možnosť podať dovolanie mal, túto nevyužil. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (IV. ÚS 16/2020, II. ÚS 23/2020, I. ÚS 164/2021).

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto v okolnostiach danej veci neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

15. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie.

P o u ě e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. septembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu